

Al peu del funicular 26/X/1990

Una cosa és als peus de la Moreneta i una altra al peu de Montserrat. La primera frase indica una actitud de devoció, de submissió, de tribut d'homenatge, etc. La segona, en canvi, amb el nom peu revestint la forma del singular, és la mera expressió d'una situació física i geogràfica: la locució prepositiva al peu de, efectivament, significa, segons el Diccionari Fabra, «molt a la vora, tocant, la part baixa d'una cosa». Tanmateix, n'hi ha que diuen «als peus de Montserrat» o «als peus del Canigó», cosa que ens va induir no fa gaire a dedicar un comentari a aclarir la diferència entre als peus de i al peu de.

Sens dubte, però, caldria ampliar aquest comentari, atès que en lloc de al peu de ha esdevingut avui força freqüent de dir a peu de, reducció que comporta també, generalment, l'eliminació de l'article definit del grup nominal introduït per la locució de què ens ocupem. Considerem, primer, un cas particular d'aquesta reducció: el que afecta el nom de la coneguda estació dels Ferrocarrils de Catalunya denominada Peu del Funicular. Sempre s'havia dit, unànimement, Viu al Peu del Funicular, Hem de baixar al Peu del Funicular, fent precedir el nom de l'estació per l'article corresponent. Avui, però, n'hi ha que l'eliminen, sens dubte perquè no el veuen escrit als rètols de l'estació: «Viu a Peu de Funicular», «Hem de baixar a Peu de Funicular». Però encara que aquest nom ja s'hagi convertit en un topònim urbà, o tingui tendència a fer-ho, no ha perdut el seu caràcter de nom comú, amb valor significatiu, que exigeix, inserit en qualsevol frase, l'anteposició de l'article.

Com a cas més general, tenim et de frases com «Viu a peu de carretera», «Ho duran fins a peu d'ascensor», «Tenen un xalet a peu de telesquí». Potser alguns dels qui usen aquestes frases les justificarien adduint que els termes carretera, ascensor, etc., hi tenen un sentit genèric, no específic o determinat, i l'argument no és pas desencertat del tot. Però nosaltres hi veiem més aviat un cas més de supeditació a la tendència a la supressió dels articles i altres partícules, que causa tants d'estralls. Bé diem, per exemple, Hi passa la carretera, sense referir-nos a cap de determinada. Per tot plegat, doncs, no vaciàrem a recomanar que hom procurés sotstraure's a aquesta influència que desfigura el nostre llenguatge, i que optés, sense complexos, per la solució tradicional: Viu al peu de la carretera, Ho duran fins al peu de l'ascensor, Tenen un xalet al peu del telesquí.